

Mesečni notranjepolitični komentar Dogovorov

Razvoj teče

Kaže kot bi bilo letošnje politno vreme s skoraj nepretrganimi nevihtami in grmenji hkrati prava prisposoba naše družbenopolitičnega življenja. Nenehno grmi in poka, ko se lomi dremotna praksa, ki je očitno niti nova ustava niti 10. kongres ZK nista dokončno pokopala. Če se zdaj — kakor upamo — naša praksa naposled revolucionarno spreminja, ima poglavitno za sluge za to socialistična zveza, ko ne odjenja in ne odjenja, marveč pospešeno mobilizira tako samoupravno-delegatske kot strokovne strukture, da bi zavestneje in z izdatno povečanim naporom spravila v red, kar je bilo zamujeno na boljših gospodarstva, negospodarstva in družbene politike.

POTEK AKCIJE SZDL

Ves julij so delali z vso paro — in tako bo tudi ves avgust — koordinacijski odbori SZDL za stabilizacijo gospodarstva. Po besedah Mitje Ribičiča delajo v teh odborih najodgovornejši funkcionarji oziroma delegati zveze komunistov, sindikatov, mladine, občinskih skupščin in njihovih izvršnih svetov ter regionalnih odborov gospodarske zbornice. Skupine strokovnih in družbenopolitičnih delavcev so obiskale veliko število gospodarskih organizacij, da bi z njihovimi vodstvi in z delavci pripravile konkretne akcijske programe. Vrstili so se posveti, seje, sestanki na vseh ravneh združnege dela, na vseh ravneh delegatskega odločanja, v vseh političnih forumih in vse bolj tudi sredi delavskih množic, ki jih ponavadi imenujemo baza. Delavniki so bili in so še dolgi po 12, 16 ur; aktivisti se naravnost dušijo pod bremenom zahtev, ki jim jih nalagajo organizacije, pa pod tistimi, ki si jih nalagajo sami. Neposredni namen vsega tega dela je en sam: treba je zagotoviti izčrpno analizo in dobiti avtentično oceno gospodarskega položaja v sleherni celici združnega dela, v sleherni temeljni organi-

zaciji, v interesni in krajevni skupnosti, v občinah in republikah. Te analize in ocene morajo biti narejene do konca avgusta. Rokovniki, do kdaj je treba opraviti posamezne stopnje dela, so zelo napeti. Marsikateri letni dopust je treba prekiniti, kajti odgovorni dejavniki in izvedenci morajo sodelovati tako pri analizah kot pri oblikovanju delovnih programov. Na podlagi takega ravnanja bi utegnil kdo pomisliti, da je akcija nekako zagnana, kampanjska. Enotna fronta socialistične zveze odgovarja: ta akcija je samo začetek, to je samo prelom z verbalnimi in oportunističnimi metodami, to je z vso strogostjo zastavljena nova praksa, katere izraz ni več besedna objuba, marveč dejanje. Socialistična zveza, ki predstavlja delavski razred in delovne množice ter pošilja v prve bojne črte komuniste, ta zveza sprejema nase odgovornost, da bo ustvarila takšne politične razmere, v kakršnih bo mogoče ozdraviti gospodarstvo.

KJE SE ŽE ZATIKA

Težišče dela prehaja v TOZD in delegacije. Naš delavec že kolikor toliko pravilno razumeva, da akcija nima samo gospodarskega, ampak tudi širši politični značaj. Toda še marsikaj manjka, da bo nastop fronte šel še bolj v širino, da bo bolj popoln in učinkovit. Zlasti interesne skupnosti se še ne obnašajo delegatsko in tako niso dovolj vključene v stabilizacijsko prizadevanje. Zaposlovanje, zdravstvo, železniški promet, znanstvenoraziskovalno delo, vodno, elektro, gozdno gospodarstvo — vse te interesne skupnosti se morajo, dejali bi, obnašati bolj samoupravno. Tudi strokovne službe in združenja, inštituti, projektantske organizacije in drugi centri intelektualnega dela v stabilizacijski akciji ne sodelujejo dovolj intenzivno. Delavci upravičeno pravijo: »Ti, ki delajo z milijardami, ti naj prvi predložijo jasne programe.« Iskreneje bo

treba spremeniti odnos do družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov — vzeti jih bo treba zares! Politično vzdušje se je zdaj tako zaostri- rilo, da bodo kmalu klicani na odgovornost nesposobni, še prej pa oportunistični kadri. Samo v ljubljanski regiji je 63 sodnikov združenega dela — menda jih bo dovolj, da bodo lahko presodili vse kršitve in izrekli sankcije, ki jih žal do danes še ni bilo.

Bolj kot v čemerkoli se mora pokazati stabilizacijsko prizadevanje v vsestranskem varčevanju. Krajevne skupnosti na primer ne smejo razumevati svojega financiranja proračunsko, ampak morajo iskati rezerve v iznajdljivem povezovanju virov in v usklajevanju potreb. Kmalu bodo delovne organizacije dosledno plačevale prispevke tja, kjer delavec stanuje, ne pa več tja kjer dela. Ta sredstva bi bilo nespametno rabiti za nove in nove objekte standarda, ko je, denimo, mogoče prebiti z že zgrajeno telovadnico ali z že delujočo šolsko kuhinjo, čeprav je treba do nje stopiti kakšen korak dlje. Čemu vsepovsod kopičiti razne drage komunalne službe, režijo in birokracijo, ko je mogoče z dobro voljo in z nekaj dodatnega napora že v danih razmerah vse in celo bolje postoriti? Kako je mogoče prihraniti z racionalnim združevanjem obrti ali intelektualnega dela znotraj skupnosti in med skupnostmi! Naposled bi bilo lepo, ko bi se ozrli v svojo partizansko in obnovitveno preteklost, ko bi se spomnili tovarištva in udarništva, pa bi po tistih zgledih šli tudi zdaj, v potrošniški dobi, v kakšne prostovoljne delovne akcije. Hvalevredna je odločitev, da bomo eno soboto zastoj delali v prid stabilizacije — toda pomembnejši kot tisti denar bi bil solidarnostni partizanski duh, ki se ne izraža s površno vrženim novcem, marveč z globljo družbeno etično spremembo v nas.

POLOŽAJ V GOSPODARSTVU

Nedavno je o tem položaju obširneje govoril predsednik republiškega izvršnega sveta Andrej Marinc. Iz njegovih besed pa tudi iz drugih virov je moč posneti, da se je situacija v juliju rahlo izboljšala, toda še vedno je naše gospodarstvo v precejšnjih težavah. Vemo, da je po obetajočem začetku leta maja in junija začela proizvodnja zastajati. Prav junija, ko po tradiciji pričakujemo najboljše rezultate, se je slovenska industrija slabo odrezala, saj je bila po proizvodnem obsegu komaj mršave tri odstotke nad lansko junjsko. Toda opraviti imamo s še z dosti hujšimi škripci. Podjetja poročajo o nezadostni preskrbljenosti s surovimi in reprodukcijskimi materiali, kar je pravzaprav čudno, ko vemo, da se je uvoz povečal do tiste mere, da niti polovice uvoznih stroškov ne krijemo z izvozom. To je mogoče razložiti samo z upravnimi ukrepi, ki hočejo po vsej sili nemudoma zmanjšati zunanje-trgovinski primanjkljaj. Trenutno res ni videti druge mi- mo takšne administrativne rešitve, čeprav je v načelu neustrezna. Prav rešitev je kajpada samo v povečanju izvoza, tu pa se nam zatika, ker zaradi nizke produktivnosti, zaradi slabe kvalitete izdelkov in zaradi trgovske nesposobnosti v razmerah svetovne tržne recesije nismo konkurenč-

ni na zunanjih trgih. Razen tega ni dobro urejen sistem izvoznih spodbud v obliki zmanjšanja davščin. Zaloge se nam kopičijo, veliko je izmečka, v vsem tem pa so ujeti znatni obratni kapitali. Iz tega položaja si mnoga podjetja pomagajo, da bi prišla do denarja, z nezmernim povečanjem cen, kar spet udari po žepu domačega potrošnika; ta zahteva večje osebne dohodke, denar je treba tiskati — inflacija pa spet galopira. K inflaciji obilo prispeva nezdravo investiranje. Se vedno začnemo veliko gradenj, ne da bi zanje imeli že v začetku dovolj sredstev, ali pa vsaj ne znamo predvideti, koliko se bodo med gradnjo povečale cene. Zal podjetja v te nepokrite investicije ne prilivajo sredstev iz aktivnih virov: iz zmanjševanja proizvodnih in poslovnih stroškov, iz večje produktivnosti, iz varčevanja in omejitve porabe. Raje se medsebojno zadolžujejo, raje ne plačujejo računov, raje tvegajo tožbe, raje so, kot pravimo, nelikvidni, pri čemer jim ni veliko mar, kakšen bo njihov jutrišnji materialni položaj in kakšen na njihova današnja poslovna morala. Marsikje so bile bob ob steno usmeritve 10. kongresa, ki so zelo precizno zahtevale, pa tudi počile, kako je treba povezati gospodarstvo med republikami, regijami in občinami, kako zatreti lokalistične in druge sebične interese v prid skupnosti, navzven pa se močneje tržno navezati na države v razvoju. Zelo še šepa naša kadrovska politika. Pogosto smo še žrtev nerazumnega planiranja, nesmotrnega zaposlovanja, neurejenega sistema delitve dohodka itd.

Čeprav, kot rečeno, julijski rezultati kažejo na vseh frontah rahlo izboljšanje, k čemur je nedvomno odločilno prispevala akcija socialistične zveze, še zdaleč ne moremo biti zadovoljni. Kot zelo pozitivno gibanje zadnjega časa velja poudariti prizadevanja delovnih organizacij, da bi znižale cene.

IN KJE JE NAŠA OBCINA?

Okrogla miza, ki so jo Dogovori organizirali v začetku tega meseca (gradivo obširne je prinašamo v tej in ga bo

mo še objavili v prihodnji številki), je pokazala, da gospodarstvo naše občine razmeroma dobro orje in da se položaj postopoma šeboljšuje. To velja tako za uvoz—izvoz kot za investicijsko dejavnost pa tudi za ukrepe, ki najvzodbudijo večjo proizvodnjo in produktivnost ter varčevanje na vseh ravneh. Posebej so povabljeni direktorji (vs od prvega do zadnjega komunisti) iz petnajstih večjih delovnih organizacij obdelali povezavo med trgovino in proizvodnjo ugotavljajoč, da se ta povezava utrjuje in da jo bodo v predlogih srednjeročnega načrta skušali še bolj utemeljiti.

Mimo ugotovitev, da so rezultati boja za stabilizacijo ugodni pa so predstavniki gospodarstva izrekli tudi vrsto kritičnih misli zlasti na račun administrativnih ukrepov — zlasti zveznih — ki so v mnogih primerih sicer nujni, pogosto pa zavirajo normalno poslovanje. Nekateri proizvo- dne organizacije naprimer navzlic ugodni interni zunanji trgovinski bilanci ne morejo nabaviti iz uvoza reprodukcijskih materialov, ki so neobhodno potrebni za obratovanje. Nadalje so rekli, da mnogi birokratski postopki preprečujejo ažurno poslovanje, cepijo sile v kolektivih in vzbujajo nezadovoljstvo. Postregli so z mnogimi konkretnimi primeri takih zaviranj in naslovili na organizacijo Socialistične zveze nujen poziv, da v tem območju napravi red.

Slej ko prej velja torej tudi za našo občino: vsi smo člani Socialistične zveze, vsi smo samoupravljajci, vsi se moramo boriti. Potrebna je skrajna odločnost. Upamo, da bomo prav razumljeni, če uporabimo krepak izraz: potrebna sta obsedno stanje in splošna mobilizacija, da bomo dobili to gospodarsko-politično vojno, ki ne pustoši samo pri nas, ampak po vsem svetu. Manj kot drugod je v Jugoslaviji vzroka za dramiziranje in kakršnokoli paniko. Toda vsakogar izmed nas mora prešiniti duh, da je na bojišču in da skupna Fronta zahteva od njega delo, vso zmoglost rok, glave in srca, vso revolucionarno solidarnost.

ZVONE KRŽISNIK

ROG: razumljivejša besedila

V današnjem času si vse delovne organizacije prizadevajo uresničiti ustavna določila, to je, dati resnično oblast delovnim ljudem, da odločajo o razmerah, v katerih delajo, o sredstvih in o dohodku, ki ga v delovnem procesu ustvarjajo. Odločilno vlogo imajo pri tem sindikati kot organ, ki naj bi dajal spodbude in predloge za reševanje posameznih problemov, skušal uskladiti in uresničiti delavčeve interese v okviru samoupravljanja.

V Rogu, tovarni dvokoles iz Ljubljane, so v posameznih delovnih enotah ustanovili štiri osnovne organizacije sindikata: in sicer kolesne proizvodnje, orodjarne in stranskih obratov, skupne službe in v cevarni Križe (pri Tržiču). Kmalu pa bodo organizirali še eno v Savijah. Pripomogle naj bi, da bi se obravnavanje raznih samoupravnih aktov, oblikovanje stališč o bistvenih življenjskih in delovnih vprašanjih delavcev ter odločanje v zvezi z izboljšanjem proizvodnje (s tem tudi dohodka) še bolj približalo delavcu v zaključeni delovni enoti.

Četudi so vsi delavci v Ro-

gu člani sindikata, le-ti ne sodelujejo pri odločanju na sindikalni ravni v taki meri, kot jo predvideva ustava. Velika ovira je tradicionalna zaprtost delavcev, ki je največkrat plod nerazumevanja strokovnih izrazov, s katerimi so obremenjena najrazličnejša politična besedila. Tako lahko tudi jezik razdvoji delovne kolektive na sloj, ki s temi besedami »manipulira«, pa čeprav v dobri delavskemu razredu, in sloj, ki iz različnih vzrokov ni tako izobražen, da bi taka besedila razumel in sprejel za svoja. S tem je delavec potisnjen v podrejen položaj, v katerem se ne čuti soustvarjalca družbenega bogastva. Posledica tega je, da se ne zanima za delo in odločanje.

V sindikatu Roga se tega globoko zavedajo in si prizadevajo, da temeljna samoupravna načela ne bi ostala le na papirju, ampak da bi jih uresničili tudi v praksi. Z raznimi seminarji, predvsem pa z neposrednim stikom oziroma pogovorom z delovnim človekom, se ta namen postopoma uresničuje.

B. K.

SPOROČITE PODATKE O PADLIH BORCIH ENOT IX. KORPUSA

Občinski odbor ZZB NOV Nova Gorica v sodelovanju z občinsko skupščino in drugimi družbenopolitičnimi forumi v Novi Gorici želi v naslednjih letih dokončno urediti grobnico padlih borcev enot IX. korpusa na Trnovem pri Gorici. V to grobnico je bilo ob odkritju, dne 22. julija 1951, in kasneje, dne 14. septembra 1958, prenešenih iz okolice (Trnovo, Krnica, Voglarji, Nemci, Lokve, Lazne, Banjška planota, Bate, Ravne, Podgozd, Lokovec, Tribuše, Kromberk, Oseka, Stara Gora, Grgar, Ravnice, Trnovski gozd, pokopališče na Trnovem) in tu shranjeno 254 posmrtnih ostankov padlih borcev enot IX. Korpusa, ki so se bojevale na tem

območju. Na grobnico niso vklesana imena teh borcev, razen narodnega heroja Darka Marušiča. Od vseh teh 254 so nam poznana imena le 63 borcev in to predvsem domačinov.

Prepričani smo, da so med temi neznanimi borci tudi borci iz naše občine, ki so tu padli in niso pokopani na naše pokopališče.

V prepričanju, da boste sodelovali v naših naporih, da se imena teh borcev vklešejo v nagrobni spomenik, pričakujemo podatke: priimek in ime, datum rojstva in smrti, mesto prebivališča pred smrtjo in enoto, kateri je pripadal.

Občinski odbor
ZZB NOV
Ljubljana—Center
Komenskega 7